

Другий період Кіотського протоколу. Ратифікувати чи ні?

[Аргументи та факти]

Переважаюча більшість українських та міжнародних експертів вважають^{1,2}, що Україна має ратифікувати Другий період Кіотського протоколу (КП) на національному рівні з зобов'язанням **42 % викидів до 2020 р.** (від рівня викидів 1990), що відповідає рівню викидів 2008–2010 років. Водночас, наводяться аргументи деяких чиновників Державного Агентства Екологічних Інвестицій (ДАЕІ) про небезпеку та економічну недоцільність цього процесу для України. Тому ми зібрали всі аргументи працівників ДАЕІ та підготували контраргументи, що доводять **безпідставність закликів не ратифікувати Другий період КП.**

Пропонуємо скористатися цим документом під час розмови з представниками ДАЕІ.

АРГУМЕНТ №1. Україна не може взяти на себе амбіційні зобов'язання 42 % викидів до 2020 р., бо викиди в майбутньому будуть зростати.

КОНТРАРГУМЕНТ. Взяти більш амбіційні зобов'язання 42 % викидів до 2020 р. для України не буде проблемою.

Лише у випадку взяття на себе зобов'язань **-42 % викидів до 2020 р.** Україна зможе **використовувати невикористані квоти за попередній період обсягом 2,7 млрд. т CO₂-екв.**, для того щоб перекрити перевищення ліміту наданих квот на викиди (середнього рівня 2008-2010).

Для порівняння: якщо Україна, перевищить встановлений ліміт викидів удвічі та утримуватиме такий рівень викидів вусюд в усіх восьми років другого періоду зобов'язань Кіотського протоколу, для цього потрібно буде лише 2,5 млрд. т CO₂-екв.

АРГУМЕНТ №2. Подавати нову ціль, що відповідає рівню викидів 2008-2010 років у відсотках дуже ризиковано, оскільки дані викидів у кадастрі щороку змінюватимуться та перераховуватимуться. Неточність цілей в один відсоток – 42 % чи 41 % у перерахунку в абсолютні значення викидів може скласти різницю до семи порядків. З такої «невизначеності» Україна або втратить свої квоти, або їй доведеться їх купувати, щоб «вписатися» в рівень зобов'язань.

1 http://carbonmarketwatch.org/wp-content/uploads/2013/03/CarbonMarketWatch-COP18_Surplus_rus.pdf

2 <http://www.fni.no/doc&pdf/FNI-Climate-Policy-Perspectives-9.pdf>

Другий період Кіотського протоколу. Ратифікувати чи ні? [Аргументи та факти]

КОНТРАРГУМЕНТ. У тексті Кіотського протоколу вказано, що цілі країн зі скорочення викидів подаються до Секретаріату Конвенції у відсотках, а не в абсолютних величинах скорочень від рівня 1990 року. Таким чином, всі країни, що беруть на себе зобов'язання, мають рівні умови. Україна в цьому випадку не має бути винятком.

Якщо ж брати до уваги постійний процес з вдосконалення кадастру, то ми проаналізували тенденцію рівня підготовки кадастрів за останні 10 років і виявили, що відносна похибка даних викидів відносно рівня 1990 р. коливається в межах 0,7 %, а **похибка даних викидів 2008–2010 рр.в, які саме й беруться за основу розрахунку цілей, не перевищує 0,06 %**. Тому, якщо й виникатимуть певні неточності у розрахунок цілей, то вони будуть коливатися в незначних межах.

Додатковим варіантом, який може забезпечити Україну від зайвих ризиків втрати національних квот є пропозиція на політичному рівні прив'язати розрахунок середнього показника викидів за 2008–2010 рр. (що і означатиме нову ціль 42 % викидів до 2020 р.) до останнього затвердженого кадастру, наприклад за 2011 рік.

АРГУМЕНТ №3. Взявши на себе зобов'язання 42 % викидів до 2020 р., Україна змушена буде брати необґрунтовано високі зобов'язання зі скорочення викидів після 2020 р.

КОНТРАРГУМЕНТ. Довгострокова ціль України, яка передбачає скорочення 50 % викидів до 2050 р. не є обґрунтованою, а за підрахунками Міжурядової групи експертів з питань зміни клімату – недостатньою, аби запобігти негативним наслідкам змін клімату та втримати глобальне підвищення температури в межах 2°C.

З початку індустріальної революції (1861–1880) світ «спалив» майже 52 % карбонового бюджету³. Не зважаючи на це, викиди продовжують зростати, а цілі країн зі скорочення викидів не достатньо амбіційні, щоб втримати глобальне потепління в межах 2°C. Навпаки, вони спричинюють потепління на 4°C чи навіть на 6°C⁴. За існуючими математичними моделями, такі темпи потепління в майбутньому завдаватимуть **збитки в розмірі 5-10 % світового ВВП**⁵.

Тому активні заходи зі скорочення викидів слід впроваджувати вже **ЗАРАЗ**. Довгострокова ціль України не передбачає активних заходів. Навіть за умови, якщо всі країни – як розвинуті, так і ті, що розвиваються, – до 2050 року вийдуть на однаковий рівень викидів парникових газів на душу населення, що приблизно становити-

3 Understanding the IPCC reports. Infographic: The Global Carbon Budget. Access mode: <http://www.wri.org/ipcc-infographics#>

4 UNEP. The Emission Gap Report 2012. Access mode: <http://www.unep.org/pdf/2012gapreport.pdf>

5 Stern review on the economics on climate change. Access mode: http://climategroup.org.ua/upl/stern_longsummary_russian-1.pdf

Другий період Кіотського протоколу. Ратифікувати чи ні? [Аргументи та факти]

ме 2,1 млн. т/рік, **Україна повинна мати ціль 90 % скорочення викидів до 2050 р. від рівня 1990 р.**

АРГУМЕНТ №4. Економіка країни перебуває «в катастрофічному стані», а тому жорсткі зобов'язання зі скорочення викидів ще більше ускладнять ситуацію в країні та потребуватимуть додаткових інвестицій для їх виконання. Наприклад, Китай, економіка якого за рівнем ВВП у 50 разів потужніша за українську, не бере на себе жодних міжнародних зобов'язань зі скорочення викидів.

КОНТРАРГУМЕНТ. Міжнародне енергетичне агентство⁶ заявляє: **на кожен долар, не витрачений на скорочення викидів до 2020 р., доведеться витратити 4,3 долари після 2020 р.,** аби компенсувати зростання об'ємів викидів та профінансувати заходи з адаптації до кліматичних змін.

Зобов'язання в рамках другого періоду Кіотського протоколу на рівні 42 % виконуватимуться Україною за рахунок квот попереднього періоду, що виключає ризики залучення великих інвестицій. Додатково Міжнародне Енергетичне Агентство пропонує Україні в якості стратегічного пріоритету обрати поступове та прогнозоване **скасування субсидій на газ, вугілля, електроенергію та переспрямування бюджетних ресурсів на підтримку заходів з енергоефективності**⁷. Прості кроки з енергоефективності допоможуть Україні взяти курс на низьковуглецевий розвиток економіки у майбутньому.

Зокрема, США та Китай, розуміючи «просту кліматичну арифметику» та поєднуючи її з «фінансовою грамотністю», невпинно прогресують в адаптації національних економік для досягнення кліматичних цілей. Наразі ці дві країни є лідерами в нарощенні вітрових енергопотужностей та майже наздоганяють за показниками використання сонячної енергії такі передові країни як Німеччина та Італія. Водночас, Україна з ціллю 20 % скорочення викидів до 2020 року пропонує збільшити викиди майже вдвічі.

АРГУМЕНТ №5. Яка вигода в другому періоді Кіотського протоколу, якщо немає попиту на одиниці скорочення за проектами Спільного впровадження (СВ), а квоти на викиди відмовляються купувати?

КОНТРАРГУМЕНТ. Дійсно, майбутнє у міжнародної торгівлі квотами проектів СВ в другому періоді Кіотського протоколу виглядає примарно, і наразі незрозуміло, чи зможе Україна брати участь

⁶ IEA. World Energy Outlook 2011. (International Energy Agency (IEA), Paris, France, 2011)

⁷ International Energy Agency. Україна. Основні положення та рекомендації. Загальна енергетична політика. 2012. Режим доступу:

http://www.iea.org/publications/freepublications/publication/UKR_Summaryplus.pdf

Другий період Кіотського протоколу. Ратифікувати чи ні? [Аргументи та факти]

в гнучких механізмах так само активно, як це відбувалося в першому періоді Кіотського протоколу (2008–2012 рр.). Однак, окрім економічних аспектів участі України в другому періоді Кіотського протоколу, спрямованих передовсім на отримання вигоди від участі, є також і політичні аспекти, які мають не менш важливе значення для міжнародного іміджу країни. Серед них:

НЕДОЦІЛЬНІСТЬ політичного рішення. Участь України у другому періоді Кіотського протоколу є стратегічно та політично важливим рішенням не лише з огляду на можливість доступу до гнучких механізмів та отриманням технічної допомоги від Європейських країн, а й з огляду на перспективи підписання Угоди про асоціацію з ЄС.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ в рамках положень Асоціації Україна-ЄС. Додаток XXX до глави 6 «Навколишнє середовище» Угоди про асоціацію Україна-ЄС містить такі вимоги:

- імплементація Україною Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату 1997 р., **включаючи всі критерії відповідності для повного запровадження кіотських механізмів;**
- розроблення плану дій на довготермінову перспективу (а саме: після 2012 р.) стосовно пом'якшення змін клімату та адаптації до них;
- **розроблення та запровадження довгострокових заходів, спрямованих на скорочення викидів парникових газів.**

ПОСЛІДОВНІСТЬ політичних дій України на міжнародній арені. Протягом останніх років політична участь України в міжнародних переговорах ООН по клімату не була послідовною. У переговорних дискусіях з кліматичних питань позиція України могла принципово змінюватися, в залежності від обраного на час переговорів геополітичного напрямку. Доказом цього може слугувати блокування Україною, Росією та Білоруссю переговорної сесії в Боні у червні 2013 р.⁸

⁸ <http://necu.org.ua/ukrayina-rosiya-ta-bilorusiya-vzhe-druhyi-tyzhden-blokuyut-perehovory-oon-ziminy-klimatu/>

За додатковою інформацією звертайтеся,
будь-ласка, до

Сторчило Марії,
експерта з питань зміни клімату НЕЦУ

0 (44) 353 78 41

<http://necu.org.ua/climate/>